

Andrea
Camilleri

La piràmide
de fang

Traducció de Pau Vidal

ANDREA CAMILLERI

La piràmide de fang

Traducció de Pau Vidal

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *La piramide di fango*
© 2014 Sellerio Editore, Palerm

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

Primera edició: novembre del 2017

© de la traducció: Pau Vidal Gavilán, 2017

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.

Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

www.edicions62.cat

info@edicions62.cat

Fotocomposició: Lozano Faisano, S. L.

Imprès a CPI (Barcelona)

DIPÒSIT LEGAL: B. 22.405-2017

ISBN: 978-84-297-7625-6

U

L'esclat del tro va ser tan fort que en Montalbano no solament es despertà de cop sinó que va anar de poc que no cau del llit.

Feia més d'una setmana que plovia a bots i barrals sense parar. Un cop obertes les comportes, no semblava pas que tinguessin intenció de parar.

I no plovia només a Vigata, sinó a tot el país. Al nord s'havien desbordat rius i inundat comarques senceres, i els danys eren incalculables. En uns quants pobles havien hagut d'evacuar els habitants. Però el sud tampoc s'havia quedat enrere: llits que semblaven secs de feia segles havien reprès vida amb una set de venjança que havia arrasat cases i conreus.

El vespre abans el comissari havia sentit un científic per televisió dient que tot Itàlia es trobava al caire d'un desastre ecològic gegantí perquè cap govern no s'havia pres prou seriosament la qüestió del manteniment del territori.

Com si l'amo d'una casa no s'hagués amoïnat mai per fer reparar la teulada malmesa o els fonaments deteriorats. I després se sorprenia i es queixava el dia que al final la casa se li ensorrava.

«Potser és el que ens mereixem», havia comentat amb amargor en Montalbano.

Encengué el llum per mirar l'hora. Les sis toques. Massa d'hora, encara, per llevar-se.

Aclucà els ulls per sentir millor la remor de la mar. Que era una cosa que, tant si estava calmada com moguda, sempre li venia de gust. I de sobte s'adonà que havia parat de ploure. Saltà del llit per obrir la persiana.

Aquell tro havia estat com l'espetec final d'un castell de focs, precisament el que en marca l'acabament. En efecte, havia deixat de caure aigua i els núvols que avançaven per levant eren blanquinosos i lleugers i no trigarien a substituir els negres i panxuts que n'havien descarregada tanta. Més tranquil, es tornà a estirar.

No seria un dia rúfol, d'aquells que el posaven de mal humor. I tot seguit recordà que en el moment de despertar-se estava somiant.

Caminava per un túnel fosc com una gola de llop i el llum d'oli que sostenia amb la mà dreta no il·luminava gaire. Sabia que al seu darrere, a una passa de distància, s'arrossegava un home que coneixia, però de qui no sabia el nom. Fins que en un moment donat l'home havia dit:

«No puc més, vas massa de pressa i jo amb aquesta ferida perdo molta sang».

I ell havia contestat:

«És que si anem més a poc a poc aquesta galeria es pot ensorrar en qualsevol moment».

Al cap de poca estona, quan la respiració de l'home s'havia fet molt més feixuga i afanosa, havia sentit un gemec i el soroll d'un cos que queia a terra. S'havia girat. L'home estava estirat de bocaterrosa i tenia un ganivet de cuina molt gros clavat enmig dels múscles. De seguida va

veure que el pobre ja no respirava. I just aleshores una ratxa forta de vent li havia apagat el llum i tot seguit el túnel s'havia ensorrat amb un estrèpit infernal.

El somni era una barrija-barreja resultat d'un excés de popets *a la strascinasali* i d'una notícia que havia sentit a l'informatiu sobre un centenar de morts en una explotació minera de la Xina.

Però l'home amb el ganivet clavat a l'esquena d'on sortia?

Com que, per més que s'hi escarrassava, no aconseguia recordar-se'n, va decidir que no tenia importància.

I a poc a poc tornà a lliscar cap al son.

Fins que sonà el telèfon. Mirà l'hora: tot just havia dormit deu minuts.

Si li trucaven a aquelles hores del matí, mal senyal.

S'aixecà per anar a contestar.

—Mani.

—Birtí?

—No, no sóc...

—Se'ns ha inundat tot, Birtí!

—Que li dic que...

—Birtí, goita que al rebost, que hi teníem un centenar de formatges, hi ha ben bé dos metres d'aigua, almenys!

—Escolti...

—I del magatzem ja ni t'ho explico.

—Vol fer el favor d'escoltar-me, collons? —ululà el comissari com un llop.

—Que no és...

—No, no sóc en Birtino! Fot mitja hora que l'hi estic dient. S'ha confós de número!

—Doncs si no sou en Birtino amb qui parlo, jo?

—Amb son germà bessó!

I penjà d'una revolada. Però quan encara s'estava tornant a tapar amb els llençols, sense parar de renegar, el telèfon sonà altre cop. Saltà del llit rugint com un lleó, despenjà i cridant com un boig digué:

—Per què no te'n vas a fer punyetes, tu, en Birtino i els cent formatges dels pebrots?

Penjà altre cop i desendollà l'aparell. El mal era que s'havia posat tan nerviós que l'única manera de calmar-se era ficar-se sota la dutxa.

Ja feia cap al lavabo quan va sentir una musiqueta estranya que sortia de l'habitació.

Què devia ser? Ah, és clar, el mòbil. Com que el feia servir tan poc... Va anar a contestar.

Era en Fazio.

—Què mana? —contestà de mala jeia.

—Perdoni, mestre, l'he trucat al fix però em dec haver equivocat de número perquè ha contestat un paio que...

O sigui que qui havia engegat a fer punyetes era en Fazio.

—Segur, perquè jo el tenia desendollat.

La falòrnia li va sortir amb veu autoritària i convençuda.

—Sí, per això m'he permès de provar-ho al mòbil. Tenim un mort.

Ves quina novetat.

—On?

—Al veïnat de Pizzutello.

Primera vegada que el sentia.

—On para això?

—Ui, massa difícil d'explicar. Li acabo d'enviar en Galló amb el cotxe. Jo ja estic a punt d'arribar. Per cert, no es descuidi les katusques, que diu que allò està fet un pantà.

—Entesos, doncs fins ara.

Apagà el mòbil, tornà a connectar el fix i amb prou feines havia posat els peus al quarto de bany que el va sentir sonar. Si tornava a ser el paio aquell d'en Birtino li demanaria l'adreça i aniria a fotre'ls un tret a ell i al seu compare. I, posats a fer, als formatges i tot.

—Que l'hai despertat, menstre? —preguntà neguitós en Catarella.

—No, ja fa estona que estic despert. Digues.

—Era per avisar-lo que el cotxe patrulla d'en Gallo no s'engega i que no hi ha cap més cotxe en tot el parc automòbil a disposició de disposar-ne a causa de trobar-se indisposats per immobilitat.

—Què vols dir?

—Que també estan espatllats.

—I llavors què?

—Llavors en Fazio m'ha endreçat que us vingui a buscar jo amb el meu cotxe.

Vaja. En Catarella no era precisament un as del volant. Però tampoc tenia alternativa.

—Però tu ho saps, on és el mort?

—Del ben cert, menstre. I per si de cas m'enduré el navegant parlador.

Ja estava a punt d'acabar-se la tercera tassa de cafè quan tot d'un plegat va sentir una patacada aparatosa contra la porta d'entrada. De l'ensurt es va abocar el cafè per sobre, i es va tacar la jaqueta i les botes d'aigua. Renegant, va sortir a veure què havia passat.

En obrir la porta va estar a punt de picar contra el morro del cotxe d'en Catarella.

—Què volies, entrar-me a casa directament amb cotxe?

—Demano perdonança i compressió, menstre, és que he relliscat per culpa del fang que ha plogut. No ha estat culpa meva, sinó de la situació misteriològica.

—Posa la marxa enrere i recula una mica, que si no no puc sortir.

Un cop executada l'ordre, el vehicle no es va bellugar ni poc ni gaire.

—Cominsari, és que com que el carrer fa baixada i els pneumàtics, amb el fang, no s'agafen...

—Doncs què fem?

—Si vostè surt pel porxo i jo hi entro, ens intercanviem el lloc.

—I amb això què hi guanyem?

—Que vostè condueix i jo empenyo.

L'argument el va convèncer. S'intercanviaren els llocs. I al cap de deu minuts d'estira-i-arronsa, els pneumàtics s'aferraren a terra. En Catarella s'ocupà d'anar a tancar la casa, després es tornaren a intercanviar el lloc i finalment es van posar en marxa.

El navegant parlador feia mitja hora que parlava i en Catarella feia mitja hora que obeïa educadament, dient sí senyor a cada indicació que rebia, quan en Montalbano li va preguntar:

—Però això que acabem de passar no era l'antic peatge de Montelusa Baixa?

—Sissenyor.

—I el nostre veïnat on queda?

—Encara més enllà.

—Doncs si aquí ja som en territori de Montelusa, com més avancem més, no?

—Doncs sí, menstre, aquí tot és Montelusa.

—I nosaltres què n'hem de fer d'un mort en territori montelusà? Au, arramba't i para, que vull que truquis a en Fazio.

En Catarella executà les ordres.

—Fazio, es pot saber com és que ens hem d'ocupar d'un cas que no és de la nostra competència?

—Qui ho diu?

—Qui diu què?

—Que no és de la nostra competència.

—Jo, t'ho dic! Si el cos ha estat localitzat en territori de Montelusa, en bona lògica...

—Però si el veïnat de Pizzutello és dins del nostre terme municipal, comissari! Just al límit amb Sicudiana.

La mare del Tano! Exactament la banda contrària on ells eren ara. Aleshores se li va fer la llum.

—Espera't un moment.

I va mirar de fit a fit en Catarella, que davant d'aquell esguard es posà a la defensiva.

—Em pots dir a quin veïnat estem anant?

—Al de Rizzutello, menstre.

—Escolta, xato, tu saps la diferència entre la pe i la erra?

—És clar.

—Descriu-me-les com són escrites en majúscula.

—En menjúscula? A vere un moment... Doncs, la erra té panxa i una cameta, mentre que la pe només té la panxa.

—Exacte. Però t'has equivocat. Perquè m'estàs portant en un lloc amb la cameta en comptes d'un lloc que només té panxa.

—Vol dir que l'he espifiada?

—L'has espifiada.

Immediatament la cara d'en Catarella es tornà, primer, vermella com un perdigot i tot seguit blanca com un cadàver.

—Ai mare meva quina pífia! Quina equivocació impondonable! He portat el cominsari pel mal camí!

Estava tan afectat que semblava que hagués d'esclafir el plor en qualsevol moment. Es tapà la cara amb les mans. Abans que la cosa degenerés el comissari li va clavar una palmellada amistosa a l'espatlla.

—Au, va, no t'ho prenguis així, que tampoc ens vindrà d'un minut. Fes una cosa, torna a trucar a en Fazio i que t'expliqui exactament on para, això.

A mà dreta d'una antiga pista forestal, ara convertida en una mena de llit de fang travessat per centenars de roderes de camió, s'obria l'enorme esplanada d'unes obres convertida en un mar de llot immens. Amuntegats en una banda, una pila de tubs de ciment tan grossos que s'hi podia entrar sense haver-se d'ajupir.

També hi havia una grua, tres camions, dues excavadores i tres erugues de remoure terra. A la banda contrària, uns quants cotxes, entre els quals el d'en Fazio i els dos de la Científica.

Més enllà de l'esplanada el camí tornava a ser una pista sense asfaltar normal i corrent, en pujada. Al cap d'una trentena de metres s'alçava una mena de xalet i una mica més enllà un altre.

En Fazio es plantà davant del comissari.

—Quines obres hi fan aquí?

—És una nova conducció hídrica. Els operaris fa quatre dies que no vénen per culpa del mal temps. Però aquest

matí l'empresa n'ha enviat dos a veure com estava la situació. Són els que han descobert el cadàver i ens han trucat.

—I tu ja l'has vist?

—Sissenyor.

A en Montalbano no li va passar per alt que en Fazio s'havia mossegat la llengua a l'últim instant.

—Què volies dir?

—No, val més que el vegi vostè.

—Però on és?

—Dins la canonada.

En Montalbano es quedà parat.

—Quina canonada?

—És que des d'aquí no es veu, perquè les màquines la tapen. Estan foradant el turó per fer-hi passar els tubs. Ja en tenen tres de col·locats. Doncs el cos era al final de tot d'aquesta mena de galeria.

—Som-hi, doncs.

—No, que ara hi ha els de la Científica, mestre. I no hi caben més de dues persones, allà dins. Però ja no trigaran gaire.

—I el doctor Pasquano ha vingut?

—Sí. Ha fet un cop d'ull i ha marxat.

—Sense dir res?

—No, sí, diu que l'home era mort d'una hora abans que el trobessin els operaris, que han arribat a un quart de set. I que era evident que no li havien disparat dins de la canonada.

—O sigui que l'han carregat fins aquí un cop mort?

En Fazio semblava incòmode.

—M'estimaria més que ho veiés amb els seus ulls.

—El jutge ha arribat, per això?

Si el jutge Tommaseo, com era públic i notori, es fotia de morros contra tots els posts de la llum que trobava els dies clars i de més visibilitat, pots comptar després de les pluges que havien tingut!

—Sí, però no en Tommaseo, que està engripat. Ha vingut en Jacono.

—Avisa'm els dos operaris, mentrestant.

—Nois, podeu venir un moment? —cridà en Fazio a dos homes que fumaven repenjats en un cotxe.

Caminant directament pel fang, s'acostaren i donaren el bon dia.

—Bon dia. Sóc el comissari Montalbano. A quina hora heu arribat aquest matí?

Es miraren entre ells. I contestà el més gran, un cinquantí.

—A les sis en punt.

—Amb un sol cotxe?

—Sissenyor.

—I el primer que heu fet ha estat entrar a la galeria?

—Era l'última cosa que havíem de fer, en veritat, però com que ham vist la bicicleta...

En Montalbano no en sabia res.

—Quina bicicleta?

—Una que hi havia per terra, just a la boca de la canonada. Ham suposat que algú devia haver entrat per aixopluga's de la tempesta i...

—Un moment. Com es pot anar amb bicicleta per sobre de tot aquest fang?

—És que hi ha una mena de passera de fusta que vàrem muntar perquè si no no ens podíem pas moure. Des d'aquí poc que es veu.

—I llavors què?

—Doncs hem entrat amb les llinternes i just al final de tot ham trobat l'home.

—Que l'heu tocat?

—I ara!

—I com sabeu que era mort?

—Aquestes coses es noten.

—El coneixíeu?

—És que no sabem qui é. Està de bocaterrosa.

—Però us ha fet la impressió que podia ser algun dels treballadors?

—No li podem pas dir ni que sí ni que no.

—Teniu res més a dir-me?

—Res més. Ham sortit i els ham trucat.

—D'acord, gràcies. Ja podeu marxar.

No s'ho van fer dir dues vegades, perquè no veien l'hora de tornar-se'n cap a casa. Aleshores hi va haver una mica de moviment a la zona dels cotxes aparcats.

—La Científica ja ha acabat —anuncià en Fazio.

—Vés a veure si han trobat res.

El cap de la Policia Científica li estava tan antipàtic que evitava de parlar-hi sempre que podia. Antipatia que era perfectament recíproca.

En Fazio trigà cinc minuts a tornar.

—No ha aparegut cap casquet, però estan segurs que quan s'ha ficat a la galeria ja li havien disparat. Hi ha l'empremta d'una mà ensangonada a la paret d'un dels tubs, com si s'hi hagués repenjat per no caure.

Els vehicles de la Científica van marxar. Només quedaven el d'en Fazio i la furgoneta de la funerària.

—Repengi's en mi, mestre, que encara relliscaria i s'empastifaria tot de fang.

Caminaren amb molta cura, a passetes curtes, fins que,

un cop superats els dos vehicles, el comissari va poder veure l'excavació a la base del turó i l'embocadura del túnel.

—Quina llargada fan els tubs?

—Sis metres cada un. Ara la galeria en fa divuit en total, el cadàver és ben bé al final.

A l'esquerra de l'entrada, a terra, hi havia la bicicleta, mig enterrada sota el fang. Els de la Científica l'havien envoltada amb un perímetre de cinta groga sostinguda per uns quants palets clavats a terra.

El comissari s'aturà a observar-la. Era força vella, molt usada, i un dia devia haver estat de color verd.

—Per què la deu haver deixada aquí fora, en comptes d'entrar pedalant? D'espai n'hi ha de sobres —comentà en Fazio.

—No crec que hagi estat una decisió voluntària. Segurament ha caigut i no ha tingut la força de tornar-hi a pujar.

—Tingui, agafi la meva llinterna i passi al davant.

Però encara no havia fet dues passes que girà cua i sortí corrents, estalonat per en Fazio. Panteixava.

—Què li passa? —demanà en Fazio, descol·locat.

Valia la pena dir-li que s'acabava de recordar del somni?

—És que m'ofegava. Aquest túnel és segur?

—Oh i tant.

—Molt bé. Doncs tornem-hi, va —digué, tot encenent altre cop la llanterna i respirant fondo.